

**รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การดำเนินการเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีและโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี
วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗**

ณ โรงแรมที่ เค. พาเลซ แอ็งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร และ ผ่านระบบ video conference

สำนักทันตสาธารณสุข โดยกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีและโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี และ แลกง่าวกิจกรรมความร่วมมือ “Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน” ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ โรงแรมที่ เค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน แอ็งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร และ ผ่านระบบ video conference โดยได้รับเกียรติจากทันตแพทย์ดำรง อารงเลาหะพันธุ์ ผู้ช่วยอธิบดีกรมอนามัย และ ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม

กิจกรรมการประชุมประกอบด้วยกิจกรรม ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑. กิจกรรมแลกเปลี่ยนความร่วมมือ “Bright Smile Together : ยิ้มสวย ไปด้วยกัน”

โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายจาก กระทรวงศึกษาธิการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการ Service plan สาขาสุขภาพช่องปาก ขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ โดยรณรงค์ให้โรงเรียนทั่วประเทศจัดระบบกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันโรงเรียนทุกวัน และมีตัวแทนโรงเรียนในทุกสังกัด ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ เข้าร่วมกิจกรรมแปรงฟันพร้อมกันทั่วประเทศ ผ่านระบบ video conference

ส่วนที่ ๒ การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีและโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี มีวัตถุประสงค์เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการสร้างความรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ผ่านกิจกรรม LIKE Talk Award (เรื่องเล่าเร้าพลัง) ในโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี รุ่น ๓ รวมทั้งเชิดชูเกียรติโรงเรียนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากระดับประเทศ

ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน จาก ศูนย์อนามัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล ครู และผู้เกี่ยวข้องทั้งที่มาร่วมประชุม Onsite และ Online ผ่านระบบ video conference รวมทั้งถ่ายทอดสดผ่านทาง OBEC Channel ของกระทรวงศึกษาธิการ และ Facebook Live สำนักทันตสาธารณสุข รวมจำนวน ๙,๐๐๐ คน

การพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมาตรฐานสากล (GSHPs)

โดย นพ.มนัส งามเกียรติศักดิ์ หัวหน้ากลุ่มอนามัยวัยเรียนวัยรุ่น สำนักส่งเสริมสุขภาพ

ทพญ.ภัทราภรณ์ หัสดีเสวี ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ สำนักทันตสาธารณสุข

ตามที่รัฐบาลได้ขับเคลื่อนนโยบายการบูรณาการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี สู่เป้าหมายหลัก มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และมุ่งพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ เก่ง ดี มีทักษะ แข็งแรง โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนาระดับโรงเรียนสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล โดยพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและยกระดับการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล ควบคู่ไปกับการศึกษา ภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อวันที่ ๒๓-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) ในโรงเรียนทั่วประเทศ โดยปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) จำนวน ๘,๕๒๙ แห่ง ซึ่งการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) ส่งผลดีต่อสุขภาพนักเรียน บุคลากรทางการศึกษาและชุมชน ทำให้นักเรียนมีผลลัพธ์ด้านสุขภาพตามเกณฑ์ที่เหมาะสมตามช่วงวัย เช่น สูงดีสมส่วน ปราศจากฟันผุ มีสมรรถภาพทางกาย มีสุขภาพจิตดี มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดี ได้รับการบริการด้านสุขภาพอย่างครอบคลุม ภายใต้การบริการงานอนามัยโรงเรียน รวมถึงการส่งต่อ แก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างเหมาะสม รวมทั้งเกิดต้นแบบด้านสุขภาพ (Health Model) และแกนนำด้านส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Society)

มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ประกอบด้วย

ด้านกระบวนการ ๑๐ องค์ประกอบ ได้แก่

๑. นโยบายและทรัพยากร

- ๑.๑ การกำหนดนโยบาย/วิสัยทัศน์/การ บูรณาการประเด็นสุขภาพในนโยบายหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
- ๑.๒ การกำหนดประเด็นด้านสุขภาพในแผนงานโรงเรียน และการแสวงหาทุน/ระดมทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

๒. การขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศตวรรษที่ ๒๑

- ๑.๑ การถ่ายทอดนโยบาย และแผนสู่การปฏิบัติ
- ๑.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานในการดำเนินงาน
- ๑.๓ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- ๑.๔ โครงการของโรงเรียนและโครงการของนักเรียนที่แก้ไขปัญหาสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชน

๑.๕ การบูรณาการประเด็นสุขภาพในหลักสูตรการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

๑.๖ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

๓. การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนชุมชนและภาคประชาสังคม

๔. โรงเรียนคือองค์กรแห่งความสุข

๑.๑ โรงเรียนจัดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับนักเรียน จัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning

หรือ Problem-Based Learning : PBL หรือ Professional Learning Community : PLC

๑.๒ มีแผน/มาตรการ/แนวทางการป้องกันการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ รวมทั้งการกลั่นแกล้งรังแกกัน (Bully) ในโรงเรียน

๑.๓ มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๕. สิ่งแวดล้อมปลอดภัยโรงเรียนปลอดภัย

๑.๑ มีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

๑.๒ มีการป้องกันภัยจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ

๑.๓ มีการป้องกันโรคอุบัติใหม่และภัยคุกคามด้านสุขภาพ

๑.๔ มีการดำเนินการให้โรงเรียนปลอดสารเสพติด

๖. อนามัยโรงเรียนสู่นักเรียนสุขภาพดี

๑.๑ การตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นโดยครูอนามัย/ครู ประจำชั้น

๑.๒ การตรวจคัดกรองสุขภาพ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

๗. กระบวนการเรียนรู้สู่เด็กไทยรอบรู้ด้านสุขภาพ

๑.๑ มีนวัตกรรมเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพหรือ

๑.๒ การบูรณาการความรู้ด้านสุขภาพในสาระการเรียนรู้

๑.๓ มีการจัดกระบวนการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ(V-shape) หรือ ดำเนินการ ผ่านโปรแกรมประเมินความรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน

๘. โภชนาการดี อาหารปลอดภัย เด็กไทยสุขภาพดี

๑.๑ มีการจัดอาหารกลางวันตามมาตรฐานอาหารกลางวันสำหรับเด็กไทย การดูแลความสะอาดและคุณภาพของเครื่องปรุงการใช้เกลือไอโอดีน หรือผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีน

๑.๒ นักเรียนได้ดื่มนมรสจืดทุกวัน นมได้รับการเก็บรักษาในสถานที่และอุณหภูมิที่เหมาะสมทุกวัน

๑.๓ การควบคุมการจัดจำหน่ายหรือบริการอาหาร/อาหารว่าง/เครื่องดื่ม/ขนมที่มีผลเสียต่อสุขภาพ ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ และมีรสหวานจัด เค็มจัด และมันจัด

๑.๔ การควบคุมกำกับการตลาดหรือสื่อโฆษณาที่เกี่ยวข้องอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพและไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ

๑.๕ โรงอาหารผ่านเกณฑ์มาตรฐานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน

๙. กิจกรรมทางกายเพียงพอและนอนหลับดี

- ๑.๑ มีสถานที่และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมทางกายเพียงพอ
- ๑.๒ มีการจัดตั้งชมรมกิจกรรมทางกาย
- ๑.๓ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมก้าวทำใจหรือมีการเข้าร่วมการออกกำลังกายในรูปแบบอื่น
- ๑.๔ มีโปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกาย
- ๑.๕ มีการจัดกิจกรรมทางกายของนักเรียนอย่างน้อยวันละ ๖๐ นาที
- ๑.๖ นักเรียนนอนหลับเพียงพอ
- ๑.๗ นักเรียนได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

๑๐. บุคคลต้นแบบด้านสุขภาพในโรงเรียน

- ๑.๑ มีคณะผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
- ๑.๒ ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีการเฝ้าระวังสุขภาพตนเองและเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ (Role Model)
- ๑.๓ ครูอนามัยผ่านการอบรมหลักสูตรครูอนามัยโรงเรียน ของกระทรวงสาธารณสุข

มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพ ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ ๑ ภาวะโภชนาการ ได้แก่

- นักเรียนสูงตีสัดส่วน มากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๕๙
- นักเรียนเตี้ย ไม่เกินร้อยละ ๙.๕
- นักเรียนเริ่มอ้วนและอ้วน ไม่เกินร้อยละ ๑๐
- นักเรียนผอม ไม่เกินร้อยละ ๕

ตัวชี้วัดที่ ๒ สุขภาพช่องปากและฟัน ได้แก่

- นักเรียน ชั้นป.๖ ปราศจากฟันผุ (Caries free) มากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๔๕
- นักเรียน ชั้นม.๓ ปราศจากฟันผุ (Caries free) มากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๓๕
- นักเรียนชั้น ป.๑-ป.๖ ได้รับการบูรณะฟันถาวร (ไม่นับรวมกรณีถอนฟัน) (Cavity free) มากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๖๐
- นักเรียนชั้น ม.๑ - ม.๓ ได้รับการบูรณะฟันถาวร (ไม่นับรวมกรณีถอนฟัน) (Cavity free) มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๕๐

ตัวชี้วัดที่ ๓ สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ (Health-related physical fitness)

- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถภาพทางกาย ทั้ง ๓ ด้าน (ความอดทนของระบบหัวใจและไหลเวียนเลือด /ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความอดทนของกล้ามเนื้อ/ความอ่อนตัว) ร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดที่ ๔ นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม ได้รับการดูแลช่วยเหลือจนดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๕ นักเรียนที่เจ็บป่วย บาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุ จากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ทำให้ต้องพักรักษาตัว

ตัวชี้วัดที่ ๖ นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

แนวการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs)

๑. โรงเรียนแจ้งความจำนงสมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) โดยลงทะเบียนที่ <https://hps.anamai.moph.go.th>
๒. โรงเรียนพัฒนาและดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) และทำการประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใด (ระดับ Gold หรือ Platinum หรือ Millennium หรือ Excellence) ผ่านระบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
๓. สสจ.ร่วมกับศูนย์อนามัยและ/หรือสสม. จัดทีมกรรมการในการประเมิน (ทั้งนี้กรรมการในการประเมินจะต้องผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนผู้ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) ผ่าน Link : <https://gshps-th.com/gshps>

๓.๑ การประเมินรับรองในระดับ Gold Award, Platinum Award และ Millennium Award

กรรมการในการประเมินนั้นประกอบด้วย บุคลากรจาก ศอ.๑-๑๒/สสม. หรือ สสจ. / ภาควิชาหรือฝ่าย ซึ่งต้องมีกรรมการอย่างน้อย ๓ คน ขึ้นไป โดยมีบุคลากรด้านสาธารณสุขร่วมด้วย อย่างน้อย ๑ คน ซึ่งกรรมการในการประเมินนั้นจะต้องอยู่ในพื้นที่จังหวัดของโรงเรียนที่ทำการประเมินฯ

๓.๒ การประเมินรับรองในระดับ Excellence Award

กรรมการในการประเมินนั้น ประกอบด้วย บุคลากรจาก ศอ.๑-๑๒/สสม. /บุคลากรจาก สสจ./ภาควิชาหรือฝ่าย ซึ่งต้องมี กรรมการอย่างน้อย ๕ คน ขึ้นไป โดยมีบุคลากรด้านสาธารณสุขร่วมด้วย อย่างน้อย ๒ คน ซึ่งกรรมการในการประเมินนั้นจะต้องอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเท่านั้น

๓.๓ การแบ่งหน้าที่ของกรรมการในการประเมินแต่ละองค์ประกอบและตัวชี้วัด

กรรมการต้องแบ่งการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด พร้อมทั้งลงชื่อรับผิดชอบให้ครบทั้ง ๑๐ องค์ประกอบ และ ๖ ตัวชี้วัด จึงจะทำการประเมินได้โรงเรียนนั้นๆ ได้ และต้องประเมินฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

๔. การรับรอง ในระดับ Gold Award, Platinum Award และ Millennium Award สสจ./ศอ. จะเป็นผู้รับรองผลการประเมิน ส่วน ระดับ Excellence Award คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล จะผู้รับรองผลการประเมิน
๕. เมื่อโรงเรียนผ่านการรับรองฯ เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) แล้วนั้น จะได้รับเกียรติบัตรลงนามโดย อธิบดีกรมอนามัย

การขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากมุ่งสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

กิจกรรมการขับเคลื่อนงานส่งเสริมมุ่งสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ได้แก่

๑. โรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี ผ่าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ Active Learning สุขภาพช่องปาก ”

สำนักทันตสาธารณสุข ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ “ Active Learning สุขภาพช่องปาก ” เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน โดยจัดกิจกรรม จำนวน ๘ ชั่วโมง ประกอบด้วย ๔ หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ๑. สุขภาพช่องปาก และการตรวจฟันด้วยตนเอง ๒. การเลือกกินดี มีประโยชน์ ๓. คราบจุลินทรีย์ ๔. แปรงฟันถูกวิธี ฟันดีไม่มีผุ โดยโรงเรียนทำแบบประเมินความรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก (Pre-Test) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ Active Learning สุขภาพช่องปาก จำนวน ๘ ชั่วโมง รวมทั้งตรวจฟันนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และ ทำแบบประเมินความรู้และพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก (Post-Test) หลังจบกิจกรรม ซึ่งผลการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี รุ่นที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ มีโรงเรียนร่วมกิจกรรม ๑,๑๒๑ โรงเรียน นร. ๔๔,๘๙๖ คน นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ด้านสุขภาพช่องปากร้อยละ ๙๒.๔ (เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๘.๙)

๒. เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี

มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายกิจกรรมการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียนให้ครอบคลุมมากขึ้นด้วยการทำงานเป็นเครือข่าย ซึ่งโรงเรียนสามารถแบ่งปันและช่วยเหลือกัน เครือข่ายสู่การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมาย ระดับจังหวัด : จังหวัดละ ๑ เครือข่าย ระดับประเทศ : ศูนย์อนามัยละ ๒ เครือข่าย

๓. กิจกรรม Bright Smile Together: ยิ้มสวย ไปด้วยกัน

มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้โรงเรียนทั่วประเทศจัดระบบกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน
โรงเรียนทุกวัน โดยโรงเรียนจัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันโรงเรียน ทุกระดับชั้น และประเมิน
ทักษะการแปรงฟันนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยการย้อมสีฟันเพื่อตรวจความสะอาดฟัน และนักเรียน
บันทึกพฤติกรรมสุขภาพ ใน Smart Smile Passport

๔. การเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากในโรงเรียน

สำนักทันตสาธารณสุข ร่วมกับ NECTEC พัฒนาระบบเฝ้าระวังสภาวะสุขภาพช่องปาก
ผ่าน Application “DoFun” ที่คุณครูสามารถทำได้ ที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถติดตามเฝ้าระวังสุขภาพช่อง
ปากนักเรียน เพื่อส่งต่อบริการตั้งแต่เริ่มแรกในเด็กที่จำเป็นต้องได้รับบริการ ให้เด็กนักเรียนเข้าถึงบริการ
สุขภาพช่องปากได้มากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปากได้ทันท่วงที ประกอบด้วย ๑. การตรวจ
ความสะอาดฟัน ๒. การตรวจฟันผุ ๓. การตรวจเหงือก ๔. การรักษาเร่งด่วน ได้แก่ มีหินปูน รากฟันยื่นแหลม
แทงเหงือก ฟันถาวรซ้อนกับฟันน้ำนม ปลายรากฟันมีหนอง ปวดฟันและมีการอักเสบ ก้อนเนื้ออยู่ในรูฟันผุ

รายละเอียดบุญนิธิรศการ

1. เครือข่ายเด็กสองชั้นฟันดี อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมเด่นของเครือข่ายเด็กสองชั้นฟันดี ได้แก่ กิจกรรมส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพช่องปากผ่านบริการทันตกรรมทางไกล (ระบบ Teledent) ในแอปพลิเคชันหมอพร้อม เป็นกิจกรรมเฝ้าระวังที่ดำเนินการโดยคุณครูและแกนนำเครือข่าย เพื่อประสานงานกับทันตบุคลากรในพื้นที่ ในการส่งต่อนักเรียนตามความเร่งด่วนและความจำเป็นต่อไป นอกจากนี้ทางเครือข่ายยังมีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนด้านทันตสุขภาพ เช่น จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เกมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ที่เก็บแปรงสีฟันและยาสีฟันจากขวดนม เป็นต้น

2. โรงเรียนบ้านเกาะไม้แหลม (สงกรานต์นันทนาประชาสรรค์) จังหวัดชลบุรี

ทางโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปากนักเรียน จึงได้เข้าร่วมโครงการผู้พิทักษ์ฟันดีอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่รุ่นที่ 1 จนถึงรุ่นที่ 3 (ปัจจุบัน) โดยทางโรงเรียนได้จัดคาบเรียนช่วงบ่าย รับผิดชอบการสอนโดยคุณครูอนามัยโรงเรียน ในการดำเนินการสอนทันตสุขภาพแบบบูรณาการ (active learning) ร่วมกับเครื่องมือ ทั้งคู่มือการสอนและสื่อดิจิทัล ที่ทางสำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย ได้เตรียมไว้ให้ผ่านเว็บไซต์ School oral health

3. เครือข่ายชุมชนห้วยยางฟันดี อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

เครือข่ายชุมชนห้วยยางฟันดี เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนชุมชนห้วยยาง โรงเรียนบ้านดงใต้ และโรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์ ในการร่วมกันจัดกิจกรรมตรวจเฝ้าระวังสุขภาพช่องปาก โดยคุณครูและแกนนำนักเรียน ผ่านการใช้ชุดกิจกรรม Tooth adventure และ Smart smile passport เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเอง และมีการใช้แอปพลิเคชันดูฟัน (DOFUN) ในการตรวจฟันนักเรียนร่วมกับหน่วยบริการในพื้นที่ เพื่อให้ นักเรียนสามารถรับบริการทางทันตกรรมได้ตามความเร่งด่วนและความจำเป็น นอกจากนี้ทางเครือข่ายยังมีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนด้านทันตสุขภาพ โดยใช้นวัตกรรมในท้องถิ่นและชุมชน ได้แก่ สีย้อมฟันธรรมชาติจากดอกอัญชัญร่วมด้วย

4. เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

เนื่องจากหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 พบปัญหาทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรคเหงือกอักเสบและโรคฟันผุ จึงเกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว รพ.สต.ธาตุทอง รพ.สต.ลาดหลุมแก้ว สสอ.ลาดหลุมแก้ว โรงเรียนวัดลาดหลุมแก้ว โรงเรียนวัดบัวขวัญ และโรงเรียนบ้านคลองขวางบน เกิดเป็นเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการสนใจดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน โดยหนึ่งในนวัตกรรมของเครือข่ายคือ Brush book สมุดบันทึกการแปรงฟันช่วงกลางวันและก่อนนอน ที่ต้องมีความร่วมมือระหว่างนักเรียน คุณครู เพื่อนนักเรียน และผู้ปกครอง ในการร่วมบันทึกการแปรงฟันด้วย ซึ่งภายหลังจากทำกิจกรรม ได้พบว่าทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนดีขึ้น

5. เครือข่ายเบญจภาคี ฟันดี พนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

เป็นเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมทันตสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียน จากโรงเรียนสู่ชุมชน โดยกิจกรรมเด่นของทางเครือข่ายได้แก่

- กิจกรรมเพลงประกอบกิจกรรมการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันในโรงเรียน และการเปิดเพลงการแรงฟันในช่วงเช้าและก่อนนอน ในชุมชน
- กิจกรรมร้านค้าชุมชนร่วมรณรงค์ไม่กินหวาน โดยปรับสิ่งแวดล้อมลดหวาน และขอความร่วมมือผู้ประกอบการในชุมชนลดปริมาณน้ำตาลในอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงลดหรืองดการจำหน่ายอาหารหวานบางประเภท
- กิจกรรมประชาคมผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปาก
- กิจกรรมพัฒนาและประเมินความรู้ด้านสุขภาพช่องปากโดยใช้สื่อการเรียนรู้ Active learning

โดยได้มีการตรวจสอบสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียน พบว่านักเรียนในเครือข่ายมีสุขภาพช่องปากที่ดี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 แปรงฟันสะอาดร้อยละ 81.1 ไม่มีเหงือกอักเสบ ร้อยละ 78.9 ปราศจากฟันแท้ผุ ร้อยละ 73.7 และฟันดีไม่มีผุ ร้อยละ 95.7

6. เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอพยุหะคีรี ได้พัฒนานวัตกรรมทันตรักพิช ซึ่งเป็นนวัตกรรมสีย้อมฟันจากสมุนไพรธรรมชาติ ได้แก่ กระจับแดงแห้ง แก่นฝาง กระจับแดงสด และใบสัก ซึ่งเป็นสมุนไพรในท้องถิ่น นำมาสกัดน้ำใช้แทนสีย้อมฟัน สีย้อมนี้จะย้อมติดคราบจุลินทรีย์ จากนั้นให้นักเรียนแปรงฟันให้ถูกวิธีเพื่อนำคราบจุลินทรีย์ออก โดยทำการทดลองการติดสีของสมุนไพร พบว่าสีย้อมติดสีได้ดีที่สุดคือ กระจับแดงแห้ง แก่นฝาง กระจับแดงสด และใบสัก ตามลำดับ ดี นอกจากนี้เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอพยุหะคีรี ยังได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดีอีกด้วย

7. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านน้ำอ้อม (โครงการใช้ไหมไทยขัดฟันเพื่อสุขภาพช่องปากในเด็ก)

โครงการศิลปาชีพศึกษาพัฒนาไหมไทยพื้นบ้านไหมตาหลาและแมลงทับ จังหวัดสระแก้ว ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ได้พัฒนาไหมไทยขัดฟัน ซึ่งมีความอ่อนนุ่มและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติ มาใช้ในโครงการใช้ไหมไทยขัดฟันเพื่อสุขภาพช่องปาก ในเด็กโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านน้ำอ้อม โดยมีทันตบุคลากรมาสอนวิธีใช้ไหมไทยขัดฟันกับคุณครูและนักเรียน และทุกเดือนทันตบุคลากรจะเข้ามาย้อมสีฟัน และบันทึกผลลงในสมุดประจำตัวของนักเรียน รวมทั้งมีการกระตุ้นกิจกรรมโดยการสอนแบบตัวต่อตัวและให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำความสะอาดฟันได้ดี เพื่อสร้างความตระหนักรู้และสร้างสุขนิสัยที่ดี ให้นักเรียนมีสุขภาพช่องปากที่ดี ต่อไปในอนาคต

8. โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน จังหวัดกรุงเทพมหานคร (Fin For Fun Model)

โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ออกแบบโมเดลทันตสุขภาพศึกษา Fin For Fun และใช้โมเดลนี้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี ในทุกระดับชั้น โดยประกอบด้วย

FIN : Food Idea Natural หมายถึง การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพช่องปาก โดยเน้นการรับประทานอาหารเช้าจากธรรมชาติ ที่ไม่แต่งสี ไม่แต่งกลิ่น

FOR : Fast Order Repeat หมายถึง การแปรงฟันตามขั้นตอนอย่างถูกวิธีจนเป็นนิสัย เพื่อป้องกันโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบ

FUN : Fixing Up Necessary หมายถึง การดูแลรักษาและบำรุงสุขภาพช่องปากให้ถูกต้องตามหลักอนามัย

9. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (DOFUN Application)

การค้นพบโรคในช่องปากระยะเริ่มแรก สามารถป้องกัน หรือควบคุมก่อนที่โรคจะลุกลามจนต้องสูญเสียฟันไป การคัดกรองและเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครู ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง สำนักทันตสาธารณสุข มีแนวความคิดที่จะนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน โดยได้พัฒนาแอปพลิเคชันในการตรวจเฝ้าระวังและคัดกรองโรคในช่องปาก (DOFUN Application) สำหรับครูหรือแกนนำนักเรียน ใช้ในการบันทึกผลการตรวจสุขภาพช่องปากนักเรียน และมีระบบส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยบริการ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างทันตบุคลากร ครู ผู้ปกครอง เป็นการส่งเสริมการจัดบริการทันตกรรมตาม ความเร่งด่วนและความจำเป็น ทำให้เด็กนักเรียนเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากได้มากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปากได้ทัน่วงที และเกิดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียนต่อไป

รายชื่อเครือข่ายโรงเรียน/โรงเรียนที่รับรางวัล ปี ๒๕๖๗

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี
และโรงเรียนผู้พิทักษ์ฟันดี

วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ณ โรงแรมที่ เค. พาเลซ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร และ ผ่านระบบ video conference

• รางวัลเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี จำนวน ๙ รางวัล

ลำดับ	รายชื่อเครือข่าย/โรงเรียน			หมายเหตุ
เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีระดับยอดเยี่ยม				
๑	เครือข่าย “เบญจภาคี ฟันดี พนมไพร”	อำเภอพนมไพร	จังหวัดร้อยเอ็ด	
๒	เครือข่ายเด็กสองชั้นฟันดี	อำเภอกระสัง	จังหวัดบุรีรัมย์	
๓	เครือข่ายระแงะ ๔ มิตร พิชิตฟันดี	อำเภอระแงะ	จังหวัดนราธิวาส	
เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีระดับ ดีมาก				
๑	เครือข่ายห้างฉัตรร่วมใจเด็กไทยฟันดี	อำเภอห้างฉัตร	จังหวัดลำปาง	
๒	เครือข่ายแม่สันเมืองยาว	อำเภอห้างฉัตร	จังหวัดลำปาง	
๓	เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี	อำเภอพยุหะคีรี	จังหวัดนครสวรรค์	
๔	เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี	อำเภอลาดหลุมแก้ว	จังหวัดปทุมธานี	
๕	เครือข่ายชุมชนห้วยยางฟันดี		จังหวัดชัยภูมิ	
เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีระดับ ดี				
๑	เครือข่ายเด็กรัตภูมิฟันดี	อำเภอรัตภูมิ	จังหวัดสงขลา	

• โรงเรียนนำร่องการใช้งานระบบเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากผ่าน Digital Platform จำนวน ๑๐ รางวัล

ลำดับ	รายชื่อโรงเรียน			หมายเหตุ
๑	โรงเรียนสิทธิพยากรณ์	อำเภอวังน้อย	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
๒	โรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธบาท	อำเภอพระพุทธบาท	จังหวัดสระบุรี	
๓	โรงเรียนวัดหนองคณสี(พลาณุกูล)	อำเภอพระพุทธบาท	จังหวัดสระบุรี	
๔	โรงเรียนบ้านพุซาง	อำเภอพระพุทธบาท	จังหวัดสระบุรี	
๕	โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง(พิบูลสงคราม๒)	อำเภอพระพุทธบาท	จังหวัดสระบุรี	
๖	โรงเรียนวัดกองแก้ว	อำเภอพระประแดง	จังหวัดสมุทรปราการ	
๗	โรงเรียนเทศบาล ๒ เทศบาลเมืองลัดหลวง	อำเภอพระประแดง	จังหวัดสมุทรปราการ	
๘	โรงเรียนพลอยจตุรจินดา	อำเภอพระประแดง	จังหวัดสมุทรปราการ	
๙	โรงเรียนเทศบาล ๑ (บางครุอุปการราษฎร์)	อำเภอพระประแดง	จังหวัดสมุทรปราการ	
	โรงเรียนวัดสามกอ	อำเภอบ้านโพธิ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	

